
Protokoll – Samisk ungdomsutvalg i Den norske kirke

Oslo 06-07. mars 2020.

Tilstede:

Rebecca Utsi Rasmus, Nord-Hålogaland

Anna Malene Jønsson, Nidaros

Kristoffer Strand, Samisk kirkeråd

Ida Cassandra Sørli Renander, Sametinget

Forfall: Maren Tangen, Oslo

Fra sekretariatet: Stein-Erik Anti (referent)

Møtet ble åpnet ved leder Kristoffer Strand, hvorpå en kort presentasjonsrunde av SUNG medlemmene ble gjort. Kristoffer gjennomgikk deretter møteplanen og møteregler. Over video-overføring holdt Generalsekretær i Samisk kirkeråd, Risten Turi Alksandersen en innføring i det kirkelige demokratiet med særlig vekt på Samisk kirkeliv. Dernest gav førstekonsulent i Samisk kirkeråd Vidar Andersen, en orientering om Den norske kirkes og Kirkenes Verdensråd sitt urfolksprogram.

Sak 01/20 Misjon

Saksordfører: Anna Malene

Knut Hallen holdt en faglig innledning angående arbeidet til samarbeidsrådet for Menighet og Misjon.

Nedenfor følger utdrag fra samtalene som tok utgangspunkt i tre hovedspørsmål markert ved bollepunkt, selve refleksjonene fra SUNG kommer frem i strekpunktene

- *Hva kan være årsakene til at misjon vekker negative bilder og assosiasjoner blant en del samer i dag?*
 - På skolen lærer vi ikke så mye om misjonshistorien i Sapmi. Men det lille vi lærer har et mer negativt trekk over seg, vi har f.eks. sett filmen Kautokeino opprøret, og den vekker sterke følelser og gir ikke noe godt bilde av kirken og kristningen av samene. Ordet misjon vekker derfor negative assosiasjoner.
 - Koblingen mellom misjon og fornorskning har vært sterk og derfor vekkes trolig de negative assosiasjonene. Samisk ungdom var negative i forkant av misjonssaken på UKM19, og vi må kanskje se det i lys av dette.

- *Kan det tenkes at mange i dag ikke har kjennskap til hvordan misjon faktisk forstås og drives blant kirker og misjonsorganisasjoner i dag?*
 - Det burde jobbes frem en felles forståelse for hva misjon er for dnk i dag. Det beste ville det være om en hadde et felles dokument som er felles for alle religioner i forhold til misjon
 - Mange har et godt forhold til begrepet i misjon og det som er innholder. Det handler om å spre evangeliet og vise kjærligheten og omsorg til alle.
 - Dårlig misjon skjer kanskje ikke i Norge i dag.
 - Det må jobbes med holdningsendring. Kanskje det ikke er positive holdninger overalt til misjon.
 - Det ville vært viktig å arbeide med å få på beina samisk kirkeliv utenfor samiske områder, sånn at man får et samisk kristen miljø frem på nye steder.
 - En burde bruke enhver situasjon til å dele evangeliet i hverdagen, spre det gode
 - Det bør vurderes å sette i gang samtaler slik at man får en fellesforståelse av misjon.
 - At ungdom også kan ta del i menighetenes misjonsarbeid eller være med på studietur sammen med et misjonsselskap

- *Om UKM2019 sin oppfordring til å innhente kunnskap om samiske ungdoms holdninger til misjon*
 - Forsoning med historien vår er viktig for å kunne ha et sunt forhold til misjon
 - Det kan se ut til at samiske ungdommer har forskjellig syn iforhold til misjon. Det kunne derfor være et bra tiltak å finne mer ut om dette gjennom f.eks. en spørreundersøkelse om misjon
 - Om hvordan man praktisk skulle lag en spørreundersøkelse, en kanal kunne ha vært Samisk kirkeråd sin facebook side, Ung i Sapmi. Gjennom den har man tilgang til mange ungdommer. Ellers så kunne man også gjort spørreundersøkelser i forbindelse med konfirmantleirer og ungdomssamlinger.
 - Om en lager en spørreundersøkelse så er det viktig at den er lett å svare på. Etter at undersøkelsen er gjort, så kan det vurderes å legge inn en link som har mer informasjon om hvordan misjon forstås i dag og hvordan det drives.

Vedtak:

SUNG ber sekretariatet om å lage forslag til spørreundersøkelse som går på samiske ungdoms holdning til misjon, samt en plan på hvordan dette skal gjennomføres.

Sak 02/20 Grønt ungdomsarbeid

Saksordfører: Ida Cassandra

Per Ivar Våje holdt en faglig innledning om Grønne menigheter i Den norske kirke og om Grønt ungdomsarbeid.

Nedenfor følger utdrag fra samtalene som tok utgangspunkt i fire hovedspørsmål markert ved bollepunkt, selve refleksjonene fra SUNG kommer frem i strekpunktene

- *Hva må til for at Grønt ungdomsarbeid også oppleves relevant for samiske ungdom, slik at det skaper delaktighet og eierskap?*
 - F.eks. innen reindriften så lever man tett inn på naturen, og i denne næringen merker en tydelig klimaendringene. Men samer, som de fleste andre, blir jo også påvirket av klimaendringene.
 - Som urfolk er vi også endel av den verdensvide kirke. Urfolk i andre land er kanskje enda mer utsatt enn her hjemme hos oss. De fattige land områder rammes enda hardere. Vi burde fremme enda mer solidaritet og blikk på det globale urfolks fellesskapet.
 - Samer er minoritet i de fleste plasser, derfor er det kanskje utfordring å drive med konkrete lokale tiltak.
 - Det å bruke ressursene helt ut. Det å motivere å utnytte ressursene, få holdningsendring til å kaste mindre mat og redusere matsvinnet. Få opp interessen for de gamle mattradisjonene, og å utnytte matressursene bedre.

- *Ligger det noe i samenes forhold til skaperverk og forvaltning som bevegelsen Grønt ungdomsarbeid kan dra nytte av?*
 - Det å be om lov til å ta av naturen, viser til en ydmykhet ovenfor skaperverket. En slik holdning til naturen er spesielt viktig i dagens rovdrift av naturen.
 - Setter pris på naturen og slik formidle en avhengighet til den. Det gir noe verdifult å kunne inspirere flere til å bygge god relasjon til naturen.

- *Hvordan kan urfolks naturbruk og forvaltning bidra inn i den praktiske siden ved grønt ungdomsarbeid?*
 - Det å leve med naturen og ikke av naturen er et viktig tankesett. I Dette ligger også en tankegang om å ikke ta mer enn det man trenger.
 - Det å lage egne klær og bytte klær bidrar til et lavere forbruk. Det kunne vært gode aktiviteter i ungdomsarbeidet, der en tar med gamle plagg, og lager "nye plagg" ut av det. Dette er å ta vare på kulturv fra både norsk og samisk tradisjon.
 - En ting er gjenbruk av klær, men dette kan også overføres til andre ting vi forbruker.
 - Fremme en motvekt til det overforbrukssamfunnet som vi har blitt.
 - Lage et loppemarked eller en aktivitet som har fokus på å bruke det man har, eller ordne det, bruke om igjen. Spare ressurser. Kan bli en ny greie i grønn ungdomsbevegelse
 - Hjemme har vi ordning der vi fikser gamle ting og bruker i menighetene eller i andre institusjoner. Mye av dette gjør vi med de eldre, så det blir en generasjonsoverføring av kunnskap og mentalitet
 - Det hadde vært en viktig kunnskap å kunne dyrke vekster, men mange har aldri lært seg dette. Derfor hadde det vært bra om menigheter hadde hatt prosjekter som lærte barn og unge det å dyrke noe selv.

- *Burde Grønt ungdomsarbeid agere eller ytre seg ovenfor de næringer eller politiske beslutninger som kan virke å ikke være i tråd med en kulturell, økologisk eller økonomisk bærekraft?*
 - Det er viktig å ytre seg når man ser at urett skjer.
 - I forbindelser med planleggingen av store vindmølleparker i reindriftsområder, så er det endel sørsamisk ungdom som har engasjerst seg i denne saken. Det å ta vare på landet som dyrene beiter og kalver på, er nært knyttet til grønt menighetsarbeid.
 - Det er viktig å gjøre praktiske ting lokalt. Men samtidig er det viktig å ytre seg sammen med andre. Det har ungdom i kirka også mulighet til å gjøre, både om det som skjer hjemme, i menigheten men også ute i verden
 - Kirken har en viktig stemme i den offentlige debatten. Det er derfor viktig å tørre og ytre seg i viktige saker
 - Ofte kan det være bra å fokusere på tingene vi gjør bra i forhold til å bidra til å bremse klimaendringene. F.eks. det at vi i Norge er flink til å pante flasker og resirkulere. Slik at andre land kan bli inspirerte av oss.

Vedtak:

Refleksjonene som kom frem under samtalene tas med videre i bearbeiding av ny sak om klima og grønt ungdomsarbeid.

Sak 03/20 Debattklima

Saksordfører: Rebecca

Nedenfor følger utdrag fra samtalene som tok utgangspunkt i tre hovedspørsmål markert ved bollepunkt, selve refleksjonene fra SUNG kommer frem i strekpunktene

- *I den kristne tradisjonen står nestekjærlighet, respekt for mennesket og synet på at alle mennesker har lik verdi. Er vi da som kristne forpliktet til å si fra når debatten går over til hets, sjikane og personangrep.*
 - Vi er kanskje ikke mer forpliktet til å si fra enn alle andre, med det er et felles ansvar å si fra på en riktig måte.
 - Ja det bør vi. Menneskerverd og nestekjærlighet er viktig for kristne, det forplikter og gir oss et særskilt ansvar.
 - Spesielt samer har opplevd hets, sjikane og personangrep, det er derfor viktig at noen står opp og sier tydelig fra.
 - Vi som sung og kirke har forpliktelse å si fra. Men det kan oppleves som vanskelig å si fra som privatpersoner
 - Man kan søke trøst og støtte ved bibelen og ved guds ord. Det å komme til kirken og fellesskapet kan være trøst og gi støtte.
- *Har kirken et ansvar i forhold til hvordan vi snakker om og til hverandre?*

- I min menighet snakker man om salighetsspørsmål, og man har lett å glemme for hva som skjer når en går i det neste liv.
 - Ja, kirka må være med på å ta ansvar for måten man uttrykker seg mot hverandre.
 - Når en har ulike meninger, så må en holde mening og person fra hverandre.
- *Hvordan kan ungdomsdemokratiet bidra inn i dette med debattklima?*
 - Ungdomsdemokratiet kan fremstå som et godt eksempel ovenfor de andre utvalg og organer i Dnk.
 - Ungdom er ofte gode på å klart og tydelig si fra når det skjer overtramp. Når man er god på dette, så kan dette spre seg videre i kirkelanskapet.
 - Det finnes hets mot samer, spesielt på nett. Dette burde komme inn i UKM saken i 2020.
 - I sør der jeg bor opplever jeg ikke så mye samehest. Kanskje det er mer i nord, og kanskje det kommer av en form for sjalusi på at samer har blitt anerkjent og deltar aktivt mer i forvaltning og politikk.
 - Det virker som om holdninger fra fornorskningstiden henger igjen den dag i dag.

Vedtak:

SUNG ønsker å få avklart med Ufung om vinklingen av saken på UKM20. Hovedspørsmålet er om det skal fokuseres på debattklima innad i kirkeledemokratiet eller på debattklimaet generelt i det offentlige rom. Det er planlagt et fellesmøte mellom Ufung og SUNG i medio juni 2020, hvor det nevnte spørsmål tas opp til drøftning.

Sak 04/20 Årsplan

Saksordfører: Ida Cassandra

Måned	SUNG møter	Andre møter/deltagelser	Hvem deltar
Januar			
Februar		7-9: UT Oslo	
Mars	6-7 i Oslo	12-15: UT Nidaros	
April		17-19: UT Sør-Hålogaland	
Mai			
Juni	13-14 I Tromsø	2-3: Samisk kirkelivskonferanse 12-13 Samarbeidsmøte med Ufung på lørdag i Tromsø 26-28: Ungdomshelg i Tromsdalen, SKR	Send påminnelse i mai, på FB Hele SUNG
Juli			
August			

September	12 eller 13?	Skypemøte, forberedelse til UKM	Hele SUNG
Oktober		2-6: UKM 2020. I Nidaros. 2 deltakere med alle rettigheter + observatører med tale – og forslagsrett. 14: Trosopplæringskonferansen i Lillestrøm	Rebecca Send påminnelse til SUNG før påmeldingsfrist
November		5-8: UT Nord-Hålogaland	Rebecca
Desember			

Vedtak:

SUNG tar sikte på å ha et fellesmøte dagsmøte med Ufung iløpet av 13-14 juni juni, hvor en samtidig også avholder et ordinært SUNG møte.

SUNG ber sekretariatet innhente mer detaljert informasjon vedrørende Samisk kirkedagers ungdomskomite, nærmere bestemt om møtetider og møtesteder. Sekretariatet bes om å legge ut ny informasjon på SUNG facebook gruppa. SUNG medlemmene gir tilbakemelding til sekretariatet om de selv har mulighet til å delta når møtedatoene og møtestedene foreligger. SUNG medlemmene vurderer også om man kjenner til noen ungdommer som kunne ha passet inn i ungdomskomiteen for Samiske kirkedager, forslaget spilles videre inn til sekretariatet.

Sak om årplan tas opp på nytt på neste SUNG møte i juni.

Sak 05/20 Valg av leder og nestleder

Saksordfører: Kristoffer

Nåværende leder Kristoffer og nestleder Anna Malene signaliserte begge om at de ikke ønsket å fortsette med sine lederverv.

Det var ingen av de andre medlemmene på møtet som stilte seg som kandidater til ledervervene.

Det ble også i saken drøftet om hvorvidt ledervervene skulle hatt en funksjonstid på ett år i stedet for to år slik det fremkommer i statuttene. Det ble påpekt at slik statuttene er nå vil bare de som er valgt inn i partallsår år som i praksis velges inn i ledervervet. Fordi når valg av leder gjøres i oddetallsår, skjer det som regel tidlig på året, imens de nye medlemmene som blir valgt inn av bispedømmene i oddetallsår blir som regel valgt inn senere på året. Dermed blir det slik at de som velges i oddetallsår ikke får mulighet til å stille til valg på ledervervene.

Vedtak

Kristoffer er villig til å fortsette med ledervervet i SUNG frem til og med neste møte i juni.

Valg av ny leder og nestleder i SUNG utsettes til neste møte i juni.

Sekretariatet bes om å undersøke om hvorvidt SUNG har myndighet til å endre lengden på funksjonstiden og valgår for leder og nestleder.

Sak 06/20 Strategi for den Dnk

Saksordfører: Kristoffer

Vedtak:

Sung har følgende innspill til den videre behandlingen av Strategi 2022-2025:

- Synliggjøring av det Samiske I Dnk
 - Arbeide videre for at det samiske synliggjøres i enda større grad I den norske kirke i sin helhet, også utenfor de såkalte samiske kjerneområder.
 - Arbeide videre for likeverd i kirkelivet på landsbasis
 - Legge til rette for kurs i samiske språk og kultur i menighetene, i alle deler av Norge.
- Salmesang
 - Motivere til bruke av samiske salmer i gudstjenester i hele Norge.
 - Jobbe for å ta vare på samiske salmer – vurdere å utvide med flere i salmeboka.
 - Spille inn også de samiske salmene på Norsk salmebok-app
- Gudstjenesteliv:
 - Ta vare på gamle tradisjoner ifm læstadianske områder – eks. salmer, gamle liturgier
 - Ta vare på lokale tilpasninger/tradisjoner i områder der disse fremkommer
 - Synliggjøre og aktivt bruke bønner med samisk tematikk og oversette bønner til de samiske språkene
 - Økt satsning på gudstjenester ute i naturen.
 - Flere samiske gudstjenester på internett (stream) for de som ikke har mulighet til å komme i kirken selv og for de som ikke har tilgang til samiske gudstjenester på grunn av bosituasjonen.
- Forsoningsarbeid
 - Økt satsning på forsoningsarbeid mellom nordmenn og samer, og samer seg i mellom. Både på menighetsnivå, regionalt og nasjonalt nivå.
 - Kirken bør være stolt av sin egen historie, men bør også være åpen rundt sine feiltrinn ovenfor den samiske befolkningen og ikke glemmer dette.
 - Samisk kirkeråd bør jobbe med å skape større aksept for joik i kirka. F.eks. ha dette som tema på samiske kirkedager og samisk kirkelivskoferanse.
- Kirkelige aktiviteter for barn og ungdom
 - Arbeide for at det samiske blir en berikelse for alle menigheter i Norge, uavhengig om man er i samiske kjerneområder eller ikke

- For eksempel: matlaging, duodji, lassokasting, forming av ulike typer kunst (flagg, kors, bilder, skulpturer osv.).
 - Menigheter gir samiske barn og unge muligheten til å få kirkelige bøker på samisk i stedet for på norsk
 - Fortsette og styrke arbeidet med samisk konfirmantleir
 - Fortsette og styrke arbeidet med samisk ungdomshelg
- Videreutvikle kontekstuell teologi.
 - Få frem at Jesus tar til seg alle folk, uavhengig av etnisitet
 - Gjennom utvikling av samisk inspirert kirkekunst eller lignende kan man føle større tilhørighet til kirkerommet.
 - At man gjennom kunsten får frem at den treenige Gud også tar til seg alle folkeslag.
- Kirken som en tydelig samfunns aktør
 - Kirken må våge å tydelig ytre seg f.eks. ovenfor urettferdige naturinngrep. Guds skaperverk bør vernes om.
 - Kirken burde våge å skape flere arenaer hvor folk kan møtes eller bare være. Et konkret forslag er å opprette kristne caféer synliggjort med f.eks. bibelord på veggen, kunst inspirert av kiristen tro og tradisjon. Dette kunne ha vært et fristed hvor praktisering av kristendommen ikke blir sett ned, som f.eks. å lese i bibelen og ha samtaler med kristen tematikk.
- Ungdomsdemokratiet:
 - SUNG bør ha sin plass i kirkas demokrati. SUNG bør være en like selvfølgelig del av demokratiet som f.eks. UFUNG er.